

Svájc és a nyílt forrású megoldások

Készítette a Közigazgatási és Igazságügyi minisztérium E-közigazgatási
Szabad Szoftver Kompetencia Központja
Budapest, 2013

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai
Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Kódszám: EKOP–1.2.15

Ez a Mű a Creative Commons Nevezd meg! – Így add tovább! 3.0 Unported
Licenc feltételeinek megfelelően szabadon felhasználható.

A dokumentum legfrissebb változata letölthető a honlapunkról:

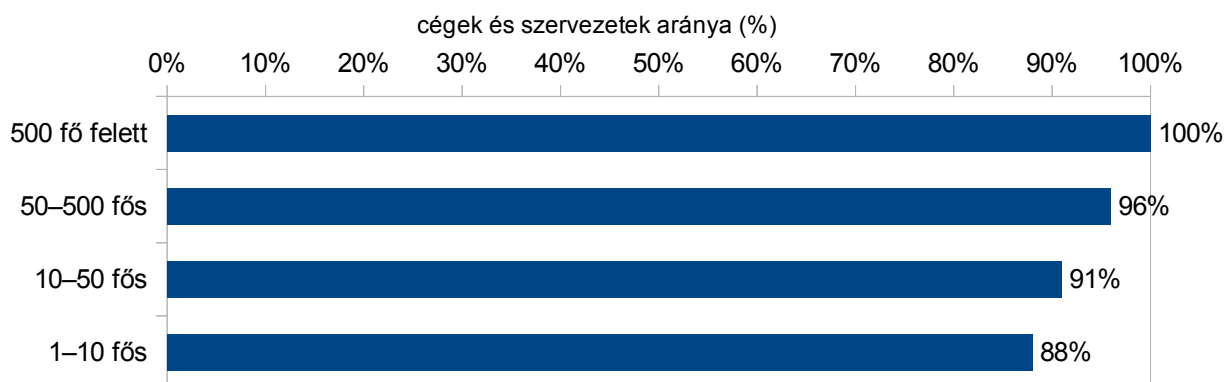
<http://szabadszoftver.kormany.hu/>

Tartalomjegyzék

Svájci nyílt forráskód tanulmány.....	3
A svájci Szövetségi Bíróság nyílt forrású stratégiája.....	3
Az OpenJustitia projekt.....	4
A svájci kantonok és a nyílt forrás.....	5
Thurgau és Basel-Landschaft.....	5
Solothurn – egy migrációs projekt visszafordítása.....	5
Basel-Stadt.....	7
Waadt.....	7
Bern.....	8

Svájc és a nyílt forrású megoldások

Az elmúlt években Svájcban számos nyílt forrású projektet indítottak el, melyek közül több kezdeményezés is sikerrel zárult. Több svájci kanton kezdte meg a közigazgatásának és iskolarendszerének migrálását nyílt és szabad megoldásokra, országos szinten pedig nagy hangsúlyt fektetnek a nyílt szabványok használatára. A szövetségi bíróság, amely évek óta a nyílt források irányában nyitott informatikai stratégiát folytat, elindította egy nyílt forrású, jogi dokumentumok kezelésére szolgáló alkalmazás¹ kifejlesztését. A svájci parlamentben 2009 óta működő Digitális Fenntarthatóság munkacsoport² pedig szintén a nyílt forrású szoftvereket és szabványokat, illetve a szabad tudástalmakat támogatja. A Nemzeti Tanács döntése alapján az e-közigazgatásban használt informatikai megoldásoknak operációs rendszer és böngészőfüggetlennek³ kell lenniük. A Swiss Open Source Software Group, röviden /ch/open pedig már 2008 óta oszt ki díjat⁴ minden évben cégeknek, közösségeknek és fiatal aktivistáknak a nyílt forráskód területén elért eredményeikért, és évente rendez szabad szoftveres konferenciát iskolák számára⁵.

1. ábra. Szabad szoftverek használatának aránya Svájcban a szervezeti méret függvényében

¹ <http://www.openjustitia.ch/>

² <http://www.digitale-nachhaltigkeit.ch/>

³ <http://www.opensource.ch/oss-top-news/single/article/nationalrat-nimmt-motion-fuer-nichtdiskriminierende-e-govern-ment-plattformen-an/>

⁴ <http://www.ossawards.ch/>

⁵ <http://www.ossanschulen.ch/>

Svájci nyílt forráskód tanulmány

2012 októberében tették nyilvánossá annak a nyílt forráskódú szoftverek használatának elterjedtségét kutató tanulmánynak⁶ az eredményét, amelyet 2012 nyarán 202 svájci vállalkozás és közigazgatási döntéshozó körében végeztek (l. 1. ábra). A tanulmány megállapította, hogy a megkérdezettek 93%-a használ valamilyen nyílt forráskódú megoldást, és nyílt forráskódú szoftverek használatának köszönhetően a jövőben 10-30%-os költséscsökkentést várnak.

A tanulmány vizsgálta a nyílt forráskódú megoldások előnyeit és hátrányait, a megtakarítási lehetőségeket, a kapcsolódó szolgáltatások elérhetőségét, és a felhasználás területeit. Az eredmények szerint a nyílt forráskódú szoftverek növelik az interoperabilitást, költségmegtakarítást tesznek lehetővé, és csökkentik a gyártóktól való függőséget. A sokféle operációs rendszer és alkalmazás miatt különös hangsúlyos a nyílt dokumentumszabványok használata, amely a nyílt forráskódú megoldások egyértelmű előnye a rendszerek integrációja során.

A tanulmány tartalmaz továbbá számos nyílt forráskódú megoldás használatára vonatkozó esettanulmányt, illetve bemutat néhány nyílt forráskódú alkalmazások fejlesztésében közreműködő céget.

A svájci Szövetségi Bíróság nyílt forrású stratégiája

A svájci Szövetségi Bíróság (Schweizerisches Bundesgericht) 2001-ben döntött úgy, hogy az informatikai infrastruktúráját a Sun Microsystems által fejlesztett Solaris rendszerre migrálja⁷. Ez a lépés elkerülhetetlen volt, mivel a korábban alkalmazott platform már nem tudta kielégíteni a Szövetségi Bíróság igényeit. Ezzel megoldással egy időben olyan nyílt forrású, vagy azon alapuló szoftverek is bevezetésre kerültek, mint a StarOffice szövegszerkesztő (az OpenOffice.org támogatással egybekötött verziója), a Firefox webböngésző és az Evolution levelezőkliens. A legfontosabb célok között a gyártófüggetlenség kialakítása, a biztonság és a nyílt szabványok használata kerültek megfogalmazásra. A migráció során a felhasználóknak hozzá kellett szokniuk az új rendszerhez, de mivel jelentős fejlődés volt érzékelhető a szoftverek terén, az átállás gördülékenyen zajlott.

A Szövetségi Bíróság nyílt forrású stratégiája megfelelt az államszövetség 2004-ben elfogadott, 2007-ig érvényes közigazgatási nyílt forrású stratégiájának⁸, amely kimondta a nyílt forrású és tulajdonosi szoftverekkel szembeni egyenlő bánásmód szükségességét, a saját fejlesztésű szoftverek újrahaznosításának követelményét, és hogy a működés szempontjából kritikus alkalmazások esetén külső szakmai támogatást kell igénybe venni.

A Szövetségi Bíróság a legfelsőbb szerv a svájci bírósági rendszerben, ez felel a szövetségi törvények alkalmazásáért, és felügyeli a büntetőbíróságot, valamint a közigazgatási bíróságot. A Szövetségi Bíróság informatikai rendszeréért egy szakemberekből álló belső csoport felel, amely a rendszer-adminisztráció mellett 360 munkaállomást jelent. A munkaállomások esetén vékonyklieneket használnak, amelyekre a belépést azonosítókártyával oldották meg. Ez a technika lehetővé teszi, hogy bármely dolgozó bármely munkaállomásról elérje a saját felhasználói fiókját. A munkafelület mindenhol ugyanaz, függetlenül attól, hogy a munkaállomás Lausanne-ban, Bernben vagy Luzernben van. A kialakított struktúrának köszönhetően áramszünet és hálózati hibák esetén sem következik be adatvesztés, mindez ráadásul alacsonyabb energiafogyasztás mellett valósul meg.

A 2001-es migráció előtt az informatikai csoport felmérte a felhasználók igényeit, és számos alternatívát megvizsgáltak, mielőtt egy adott alkalmazás mellett döntöttek. Korábban keveseknek volt tapasztalatuk nyílt forrású szoftverekkel, ezért fontosnak tartották előadások keretében tájékoztatni a felhasználókat változtatások okáról és az új szoftverek képességeiről. Ezzel elérték, hogy a mun-

⁶ <http://www.swissict.ch/fileadmin/customer/Publikationen/OpenSourceStudieSchweiz2012.pdf>

⁷ <http://joinup.ec.europa.eu/elibrary/case/open-source-desktops-swiss-federal-court-and-federal-administrative-court-organisasi-0>

⁸ <http://www.isb.admin.ch/themen/strategien/00745/00750/index.html?lang=de>

katársak elfogadják az új alkalmazásokat, és a kezdeti félelmeket is tudták orvosolni. A tényleges bevezetés előtt a munkatársaknak egy rövid képzésen kellett részt venniük, amely a gyakorlottabbak számára csak pár órás StarOffice képzést jelentett, míg a kevésbé gyakorlottaknak is csupán egy napig tartott. Ez a legtöbb felhasználó esetén elegendőnek bizonyult. Az újonnan a bírósághoz érkező dolgozók szintén kapnak egy gyors képzést, amely után teljes hatékonysággal láthatnak munkához.

2007. január elsejétől a Szövetségi Közigazgatási Bíróság informatikai támogatását is a Szövetségi Bíróság informatikai csoportja látta el. A döntésről a Szövetségi Közigazgatási Bíróság vezetését nem kérdezték meg. Mivel a Szövetségi Bíróságnak stabil, egységes kialakított IT infrastruktúrája volt, ennek a bevezetését tüzték ki célul az új részlegen is. Ez újabb 360 munkaállomást jelentett a meglévő kliensek mellett, de a Közigazgatási Bíróság nem rendelkezett saját informatikai csoporttal. Ráadásul a Közigazgatási Bíróság vezetése szerint a nyílt forráskód nem jó megoldás, így nem fogadták jó szívvel a változást.

Egy 2008-as KPMG vizsgálat szerint a nyílt forrású szoftverek használata megfelelő, hatékony és a jövőbe tekintő volt a Szövetségi Bíróság részéről, és a használt nyílt forrású megoldások funkcionalitásukban megegyeztek a kereskedelmi alternatíváikkal. Ezenkívül megállapították, hogy az informatikai infrastruktúra gazdaságos is. A Szövetségi Bíróság informatikai csoportja szerint a nyílt forrású és központosított informatikai infrastruktúra körülbelül 5-10% költségcsökkentést jelentett a bíróság számára. A 2008-ban a PriceWaterhouseCoopers által végzett pénzügyi vizsgálat⁹ szerint pedig, ha a két bíróságnak közös informatikai rendszere marad, az 17 százalékos, vagyis 1,8 millió svájci frankos megtakarítást jelent.

A Szövetségi Közigazgatási Bíróság számára viszont túl sok nehézséget okozott a váltás, amely a felhasználók számára nem jelentett olyan egyértelmű fejlődést, mint korábban a Szövetségi Bíróság munkatársainál. Sőt, számos olyan funkció, amit korábban már megszoktak, az új rendszerrel már nem volt elérhető. Mivel a Szövetségi Bíróság rendszerét terjesztették ki rájuk, az ő igényeik nem kerültek felmérésre, a két bíróság közötti funkcionalitási különbségek hamar kiütköztek, és általános elégedetlenséget okozott a felhasználók körében. 2010-ben végül megszületett a döntés, hogy a Szövetségi Közigazgatási Bíróság saját informatikai struktúrával folytatja tovább a munkát, függetlenül a Szövetségi Bíróságtól.

A Szövetségi Bíróság azonban továbbra is a nyílt forrású megoldásokkal dolgozik tovább. Mivel már a kezdetekkor a felhasználói igényekre építettek, ezért a felhasználók elégedetten használják a rendelkezésre álló szoftvereszközöket. Az informatikai csoport pedig továbbra is igyekszik kielégíteni a bírósági informatikai munka során felmerülő igényeket, amelyre jó példa az OpenJustitia projekt.

Az OpenJustitia projekt

A svájci Szövetségi Bírósági különböző okok miatt 2011-ben úgy döntött, hogy egy saját, már évek óta belső fejlesztés alatt álló bírósági szoftverét a nyílt GNU GPL V3 licenc alá helyezi át. Ez a nyílt forrású projekt az OpenJustitia nevet kapta. A bíróság célja¹⁰ a döntéssel egy aktív felhasználói és fejlesztői bázis kialakítása volt. A program fejlesztését 2007-ben kezdte meg a Szövetségi Bíróság, miután arra a megállapításra jutottak, hogy a piac által kínált létező megoldások nem tesznek eleget a bíróság technikai és minőségi igényeinek. Az OpenJustitia különböző moduljaival a bíróság dolgozói kereshetnek a korábbi bírósági döntések között, a helyi és belső használatú dokumentumokban, különböző jogi adatbázisokban és jogi irodalmakban. A rendszer biztosítja az integrációt

⁹ http://www.eidgenoessischegerichte.ch/de/files/geschaeftsberichte/GB_2008_d.pdf

¹⁰ http://www.openjustitia.ch/DE/01_OpenJustitia_Regeln_V1.2_d.pdf

külső adatbázisokkal is, valamint lehetővé teszi dokumentumokhoz való hozzáférés szabályozását, így szavatolva a biztonságot.¹¹

A projektnek két fő kitűzése van: az informatikai kiadások csökkentése (beszerzés, fejlesztés, karbantartás), valamint a bírósági szoftverek minőségének javítása (stabilitás, funkcionalitás).¹² Az OpenJustitia projekt biztosítja a gyártófüggetlenséget, és platformfüggetlen böngészőben futtatható. A projekt így eleget tesz a svájci e-közigazgatási stratégia¹³ ötödik alapelvének, amely kimondja, hogy a közpénzből finanszírozott fejlesztéseket és megoldásokat másokkal is meg kell osztani, így elősegítve a gazdaságos közigazgatást.

A svájci kantonok és a nyílt forrás

Az elmúlt években számos svájci kanton döntött a nyílt forrású megoldások mellett, kisebb-nagyobb mértékben átállítva rendszereiket a zárt forrású megoldásokról. A következő alfejezetekben Thurgau, Basel-Landschaft, Solothurn, Basel-Stadt és Waadt kantonok nyílt forrású projektjeinek története és a migrációk kimenetele kerül bemutatásra.

Thurgau és Basel-Landschaft

Thurgau volt az első svájci kanton, amely a nyílt forrás mellett döntött a zárt forráskódú informatikai megoldások helyett. 2006-ban, amikor a korábban Thurgau által használt szoftvertermék támogatása megszűnt, a Fabasoft által fejlesztett eGov-Suite nevű e-közigazgatási szoftvercsomagra álltak át, amely 100 százalékban megfelelt a kanton nyílt forrású stratégiájának¹⁴. Körülbelül 80 hivatalban 1300 szoftverlicencet vásároltak a cégtől. A háttérrendszer és a szerver Red Hat Enterprise Linux rendszeren alapult, az adatbázis megoldásként az Oracle választották, míg a közigazgatási szoftvercsomag webalkalmazásként valósult meg.¹⁵ A bevezetés előtt felmérték az előzetes felhasználói igényeket, megoldási javaslatokat adtak az azonosított problémákra, valamint képzéseket tartottak a dolgozók számára a hatékonyság megtartása és az új szoftverek elfogadása érdekében.

Thorgau kanton után Basel-Landschaft kanton is nyílt forrású megoldásokra váltott a jogi, rendőrségi és hadügyi hivatalokban (JPMD). A JPMD SuSE Linux Enterprise szerverre, és más nyílt forrású komponensekre, például PostgreSQL-re szeretett volna migrálni 2007-ben. A migrálást szintén a Fabasoft eGov-Suite terméke tette lehetővé¹⁶, amely egyaránt futtatható Linux és Windows rendszereken.

Solothurn – egy migrációs projekt visszafordítása

A svájci Solothurn kanton 2008-ban jelentette be, hogy 2000 munkaállomást migrálnak nyílt forrású megoldásokra az év végéig. A migrációról a projekt vezetője számolt be¹⁷ az „Open Source Meets Business” konferencián. A migráció előkészítése 2006-ban indult, amikor a vezetés 21 cégtől kapott ajánlatot a rendszer kiépítésére, amelyek közül három került be a végső jelöltek közé. A döntés végül az Univention cég mellett született meg, akik vállalták egy komplett rendszer-adminisztrációs eszköz kialakítását (felhasználókezelés, csoportkezelés, nyomtatókezelés, alkalmazáskezelés,

¹¹ Brunner, D. (2011). OpenJustitia Doc v1.0. Das treffsichere Dokumentations- und Suchsystem für die höchsten Ansprüche (prezentáció). Letölthető: <https://forge.sik.ch/attachments/download/445>

¹² Weissenfluh, M. (2011). OpenJustitia – Die OpenSource Strategie des Bundesgerichts. (prezentáció) Letölthető: <https://forge.sik.ch/attachments/download/434>

¹³ http://www.egovernment.ch/dokumente/strategie/E-GovCH_Strategie_2007_D.pdf

¹⁴ <http://www.egov-suite.com/de/referenzen/ch/thurgau.html>

¹⁵ L. még Bécs példáját, ahol szintén az eGov-Suite-tal és a Red Hat Linuxszal, de Oracle helyett a nyílt forráskódú PostgreSQL-lel valósították meg e-kormányzati megoldásaikat.

¹⁶ <http://www.pro-linux.de/news/1/12039/schweizer-kanton-basel-landschaft-wendet-sich-open-source-zu.html>

¹⁷ http://www.heise.de/fastbin/eventmanager/file/?media_id=157

stb.), valamint a terminálszerver, az LDAP-szerver és a felhasználói munkaállomások felügyeletét (automatikus telepítés minden gép esetén). A megoldásuk nyílt forrású volt, és már sikerrel alkalmazták máshol is. A döntés során a költségek, a gazdaságosság, a szervezeti megvalósítás, a kockázatok és a lehetőségek kerültek mérlegelésre.

A cég Debian GNU/Linux megoldást kínált KDE felhasználói felülettel. Az operációs rendszeren az OpenOffice.org irodai csomag, a Firefox webböngésző és a KDE által kínált alkalmazások voltak elérhetőek a felhasználók számára. A csak Windows operációs rendszeren futó alkalmazásokat a dolgozók egy központi szerveren keresztül érhették el, de céljuk volt ezek lecserélése a migráció harmadik szakaszában platformfüggetlen alkalmazásokra. A dolgozókat pedig egynapos képzésekkel és információs adatbázisokkal próbálták segíteni.

2010-ben azonban még mindig akadtak olyan munkaállomások, amelyeken a Windows és Linux operációs rendszer egyaránt telepítve volt. Erre az olyan szakalkalmazások használata miatt volt szükség, amelyek csak a Microsoft cég operációs rendszerén működtek. A dolgozók részéről pedig meglehetősen nagy volt az ellenállás a nyílt forrású rendszer használatával szemben. A problémát elsősorban a rosszul megválasztott Scalix csoportmunka- és levelezőkliens okozta, amelynek használata sok bosszúságot eredményezett¹⁸ a felhasználók körében. Annak ellenére, hogy más nyílt forrású alternatívák is léteztek a piacon, nem került sor a felhasználók problémáinak orvoslására, a csoportmunka és levelezőkliens leváltására. A másik fő problémát az okozta, hogy nem sikerült megoldani a hozzáférést¹⁹ Linux alatt egy kormányzati adatbázishoz, amelyre nagyon sok dolgozónak volt szüksége a munkájához. Az adatbázis migrálása nem volt egyszerű, az adatbázist össze kellett kötni az OpenOffice.org programmal, de a tervek szerint ez a megoldás 2010 végére készült volna el.²⁰

A felhasználók panaszai odáig vezettek, hogy 2010 őszén a kanton vezetése részéről megszületett a döntés, hogy 2011 elején minden munkaállomásra újból Microsoft Windows rendszert telepítenek. A háttérben azonban egyéb okok is lehettek, hiszen korábban a migráció vezetését az informatikai osztálytól a pénzügyi osztály vette át, valamint 2010 júliusában az informatikai osztály vezetője is távozni kényszerült²¹. Az egyik helyi újság pedig egy cikksorozatban kampányolt²² a nyílt forrású megoldások használata ellen.

A döntés meghozatalakor a migráció már a végéhez közeledett, a kanton 2000 munkaállomásából már 1300 gépen Linux rendszert használtak, míg a többi gépet az előzetes tervek szerint 2011 elejére migrálták volna az új rendszerre. A Linux és Windows rendszerek duális használata a kantonnak 2001-től évente 1-1,5 millió svájci frank megtakarítást jelentett²³. A kanton migrációjának leállítását, sőt visszafordítását előzték meg az érthetetlenül álltak a nyílt forrást pártoló szervezetek, hiszen a migráció során felmerült problémák nem voltak nagyobbak, mint más hasonló projekteknél, ahol ezeket sikeresen kezelni tudták. Arra a kérdésekre pedig, hogy mennyibe fog kerülni az adófizetők számára az összes gép Windows 7 rendszerre migrálása, nem kaptak választ²⁴ a vezetőktől. (Később kiderült²⁵, hogy az összes gép visszaállítása a kereskedelmi operációs rendszerre 7,5 millió svájci frankba kerül az előzetes számítások szerint 2012-ig.) A Wilhelm Tux nevű nonprofit szervezet részletesen tárgyalta²⁶ a döntés okait, valamint egy kronológiát²⁷ is készített a teljes migrációról a 2001-től 2010 szeptemberéig tartó időszakot felölelve.

¹⁸ <http://wilhelmtux.ch/index.phtml?PID=71&MID=4&CID=29>

¹⁹ <http://joinup.ec.europa.eu/news/ch-application-lock-and-protest-users-halt-open-desktop>

²⁰ 2011 elejére ténylegesen elkészült.

²¹ <http://www.inside-it.ch/articles/21608>

²² <http://wilhelmtux.ch/index.phtml?PID=71&MID=4&CID=29>

²³ <http://www.inside-it.ch/articles/22562>

²⁴ <http://www.inside-it.ch/articles/22562>

²⁵ <http://www.solothurnerzeitung.ch/solothurn/adieu-linux-kanton-setzt-wieder-auf-microsoft-102030406>

²⁶ <http://wilhelmtux.ch/index.phtml?PID=71&MID=4&CID=29>

²⁷ http://wilhelmtux.ch/files/2010-11-01_Solothurn-IT-Strategie_Chronologie_WilhelmTux_final.pdf

Több szakértő is amellett érvelt, hogy Solothurn kantonnak folytatnia kellene a megkezdett utat, a teljes migrációt a nyílt forrású megoldásokra. A város informatikai stratégiáját értékelő, a város által felkért szakértők szerint pedig a technikai és migrációs stratégiában elkövetett hibák javítása után a projekt folytatása nemcsak kivitelezhető, hanem egy ésszerű stratégia²⁸. Így azt javasolták, hogy a kanton ragaszkodjon a 2007-ben kiadott stratégiájához, és maradjon meg a Linux operációs rendszer használata mellett, ugyanakkor fogadja el, hogy egyes esetekben a Microsoft rendszer telepítése is szükséges, amíg a szoftvergyártók el nem készítik platformfüggetlen megoldásaikat. Az alkalmazásválasztást pedig ennek a kettős rendszernek a figyelembe vételével ajánlották kialakítani. A kanton vezetése azonban a saját szakértőik véleményét sem vette figyelembe, és kitartott a korábbi stratégia feladása mellett.

Basel-Stadt

Basel-Stadt kanton tanácsa 2010 februárjában döntött egy új nyílt forrású stratégia²⁹ mellett. A stratégiát tartalmazó dokumentum³⁰ részletesen tárgyalja a döntés előzményeit és okait. A döntést megelőzte egy tanulmány, amely megállapította többek között, hogy a kanton informatikai háttere biztonságosan és stabilan kiépíthető nyílt forrású megoldások használatával. A vizsgálat azt is megállapította, hogy a licencköltségek mindössze 8,5%-át képezik a teljes birtoklási költségnek (TCO), a nagyobb részt a belső és külső támogatási költségek teszik ki. A Microsoft Windows rendszertől függő szoftverek miatt pedig mindössze a kliensek 30%-át lehet nyílt forrásra állítani. Kiemelték, hogy a kettős rendszer kiépítéséhez, valamint a későbbi fenntartáshoz több emberi forrásra van szükség. Összességében tehát 2%-ra tették a 10 év alatti költségmegtakarítás arányát.

A döntés fő okai tehát lényegében nem a költségcsökkentésre vezethetők vissza. Kiemelték, hogy a nyílt forrású szoftverek esetén nem kell félni attól, hogy megszűnik a szoftver gyártója, hiszen a forráskód elérhető. Alacsonyabbak a fejlesztési költségek, a gyártófüggetlenség miatt az önkormányzat jobb tárgyalási pozícióval és nagyobb szabadsággal rendelkezik, valamint politikai hatása is van az átállásnak. A stratégia emellett kitér arra is, hogy mi a probléma azzal, ha az informatikai struktúrát a Microsoft cég termékeire építik. A döntést végül a következőkkel indokolják: az egyetlen gyártótól való függőség csökkentése az „egy gyártó/egy platform” stratégia elvetésével; valamint a fejlesztési lehetőségek kihasználása – jobb szoftverek a közigazgatás és az e-kormányzat részére. Fontos megjegyezni azonban, hogy elsősorban az informatikai struktúra átvilágítását, és ésszerű megoldások használatát tűzték ki célul, nem az azonnali migrációt a Microsoft termékekről. Elindítottak viszont egy pilot projektet, amelynek keretében 100 munkaállomáson kizárólag Linux és nyílt forrású szoftverek lesznek elérhetőek.

A stratégia mindenekelőtt kimondja, hogy a beszerzéseket ezentúl úgy kell kiírni, hogy a nyílt forrású megoldások egyenlő eséllyel induljanak, a beszerzések elbírálásánál pedig a nyílt szabványok támogatása, az informatikai architektúra szabadságfoka, és a forráskód valamilyen nyílt forrású licenc alatti elérhetősége új kritériumként jelennek meg. A kanton nyílt forrású szabványokat és protokollokat kíván használni, a fejlesztéseiket pedig nyílt forrásúként fogják közreadni.

Waadt

2012-ben a svájci Open Source Awards egyik kategóriájában Waadt kantont díjazták. A díjat mindig olyan cégek, közigazgatási szervek és magánszemélyeknek ítélik oda, akik sokat tesznek a nyílt forrású megoldások elterjesztéséért. Waadt kanton az e-kormányzati portáljáért kapta meg a dí-

²⁸ <http://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/SOLOTHURN-IT-Strategie.pdf>

²⁹ <http://www.digitale-nachhaltigkeit.ch/2010/02/oss-strategie-basel-stadt/>

³⁰ <http://www.digitale-nachhaltigkeit.ch/wp-content/uploads/2010/02/OSS-StrategieBS.pdf>

jat, és a zsűri kiemelte, remélik, hogy ezzel erőt adnak a kantonnak az út folytatásához, és más kantonok is nyitnak a nyílt forrás irányába³¹.

Waadt kanton nyílt forrásra migrálása 2006-ban kezdődött, amikor bevezették a Typo3 nevű³² nyílt forrású webes tartalomkezelő rendszert (CMS), majd 2007-ben folytatódott a nyílt forrású Optaros üzleti tartalomkezelő rendszer használatba vételével. Waadt kanton, amely az egyik legnagyobb svájci kanton mintegy 660 000 lakosával, így úttörőnek számít a svájci közigazgatásban nyílt forrást használók körében. A döntést³³ az indokolta, hogy olyan szoftverekre volt szükségük, amelyek a tervezett e-kormányzati kezdeményezéseket támogatják, valamint lehetővé teszik a különböző jogi alkalmazások integrálását. A piaci lehetőségek megvizsgálása után Waadt kanton vezetője, Jean-Claude Ghaleb, az Alfresco cég megoldását, az Optarost választotta³⁴ a projekt megvalósításához. A szoftvertermék skálázhatósága és flexibilitása lehetővé teszi ugyanis, hogy a különböző e-kormányzati kezdeményezések igényeinek megfelelően alakítsák. Waadt kanton mérnökinformatikus vezetője, Trong-Thanh Do azt mondta, hogy „A nyílt forrás nem a megoldás, de nem létezik megoldás nyílt forrás nélkül”.

2008-ban újabb nyílt forrású megoldás került bevezetésre, a SugarCRM, egy ügyfélkapcsolatkezelő szoftver³⁵, amely együttműködött a korábban bevezetett Alfresco rendszerrel is. A szoftver lehetővé tette egy adott ügyvel kapcsolatos dokumentumok egyszerűbb elérését, valamint rendelkezett kapcsolat- és feladatkezelő, illetve időgazdálkodási modulokkal.

2012 júniusában pedig hivatalosan is megnyitotta Waadt kanton az online szolgáltatásokat nyújtó portálját³⁶, amely egyesítette az addig különböző weboldalakon elérhető szolgáltatásokat. A portálon az adóbevallástól, az építési engedélyen át a civil dokumentumok megtekintésén át minden megtalálható. A portál alapját a nyílt forrású, GNU GPL licenc alatt elérhető portál és kollaborációs szoftver, a Liferay adja.

A felsorolt kezdeményezések jól mutatják, hogy Waadt kanton elkötelezett a nyílt forrású megoldások használata mellett, amit továbbá jól alátámaszt, hogy jelentős összeget fektettek az OpenOffice.org/LibreOffice fejlesztésébe is (lásd később).

Bern

2012 decemberében Bern városi tanácsa azt a döntést³⁷ hozta, hogy az informatikai beszerzésekénél a nyílt forráskódú megoldásokat kell előnyben részesíteni amikor ez csak lehetséges.

A szövetségi főváros tanácsa már korábban is kifejezte szándékát a nyílt forráskódú szoftverek irányában, azonban az informatikai osztály ezt nem vette figyelembe, továbbra is a tulajdonosi szoftverek élveztek náluk előnyt. A kérdés 2011 májusában került leginkább előtérbe, amikor egy 300 000 svájci frankos megállapodást készültek kötni a Microsoft vállalattal. A városi tanács megkérdőjelezte a beszerzést, és számos kérdést intézett a projekt ésszerűségét és az alternatívák megfontolását illetően a döntéshozók felé. A Microsoft válasza az árak csökkentése volt, amelynek nyomán a megállapodást végül megkötötték.

A tanács ezután egy széles körű vizsgálatot rendelt el az informatikai beszerzések terén, melynek eredményeképpen született meg a 2012. december irányelv. A döntés értelmében az új beszerzéseket technológia- és beszállító-semlegesesen kell kiírni, illetve amennyiben elérhető nyílt forráskódú

³¹ <http://ossawards.laupercomputing.ch/gewinner/>

³² http://www.bedag.ch/referenzen/typo3_ref_d.pdf

³³ <http://www.inside-it.ch/articles/11026>

³⁴ <http://www.computerworld.ch/news/it-services/artikel/optaros-implementiert-alfresco-open-source-ecm-beim-kanton-waadt-41247/>

³⁵ <http://www.heise.de/open/artikel/SugarCRM-fuer-das-Arbeitsinspektorat-des-Kantons-Waadt-221547.html>

³⁶ <https://www.portail.vd.ch/prestations/>

³⁷ <https://joinup.ec.europa.eu/news/majority-bern-council-tells-swiss-city-switch-open-source>

megoldás egy informatikai beszerzés esetén, akkor azt előnyben kell részesíteni a tulajdonosi szoftverekkel szemben. A város által fejlesztett szoftverek szintén nyílt forráskódúként születnek meg a jövőben. A meglévő informatikai megoldások nyílt forráskódúra cserélésére, nyílt forráskódú megoldásokat célzó pilot projektek indítása, és tudástár kiépítése szintén a célok között szerepel. A város iskoláiban is megkezdődik³⁸ az informatikai rendszerek migrációja, a tanárokat információkkal és oktatási anyagokkal látják el.

Matthias Stürmer, a nyílt forráskódú megoldások pártfogója, a berni városi tanács tagja elmondta, hogy a döntéssel a cél elsősorban nem a rövid távú költségcsökkentés, hanem a város gyártó- és beszállítói függőségének csökkentése. A döntéstől azt várják³⁹ továbbá, hogy jobb tárgyalási pozícióba kerüljenek a beszerzések kiírásakor, és hosszú távon érhessenek el költségcsökkentést, hasonlóan München városához.

Bern városa mellett Bern kanton is a nyílt forráskódú megoldások felé vette az irányt. 2013 márciusában jelentették be, hogy a nyílt forráskódú OpenJustitia bírósági szoftverre váltanak, amelytől 200 000 svájci frank egyszeri, és 75000 frank éves licencdíj megtakarítást remélnek.

³⁸ <http://www.digitale-nachhaltigkeit.ch/2012/12/bern-oss-foerderstrategie/>

³⁹ <http://blogs.computerworlduk.com/simon-says/2012/12/behind-berns-open-source-policy/index.htm>